

מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

30 באוקטובר 2008

חברה ופוליטיקה ברצועת עזה: מערך ה"דעוה", תשתית המוסדות האזרחיים של תנועת חמאס, מהווה מקור תמיכה חשוב לשליטתה הפוליטית של התנועה ברצועת עזה. פעילותם הענפה של מוסדות חמאס בחודש הרמצ'אן האחרון המחישה כי תחת ממשל חמאס הם הפכו לזרוע שלטונית המסייעת לחמאס לבסס שלטונה ברצועת עזה.

כללי

1. תנועת חמאס מקיימת ביהודה, בשומרון וברצועת עזה **תשתית ענפה של מוסדות אזרחיים (מערך ה"דעוה")**, שבמרכזן עומדות אגודות הצדקה. מערך ה"דעוה" עוסק בסיוע לאוכלוסייה בתחומי הסעד, בריאות, חינוך, שרותי דת ומגוון תחומים נוספים. בו בזמן משמשים מוסדות אלה כמעטפת תומכת טרור באמצעות סיוע לפעילי חמאס ולבני משפחותיהם (לרבות משפחות חללים ועצורים, מבוקשים ופצועים). מערך ה"דעוה" עוסק גם בהטפה והסתה לטרור ולשנאה כלפי ישראל והטמעת האידיאולוגיה האסלאמית-רדיקלית ע"י הפעלת מערכת חינוך עצמאית ובאמצעות המסגדים, המהווים מוקדי כח של חמאס.

2. **ברצועת עזה** מקיימת חמאס תשתית "דעוה" נרחבת, המשמשת באופן מסורתי מנוף חשוב להעמקת השפעתה הפוליטית והאידיאולוגית על האוכלוסייה המקומית. את עמוד השדרה של תשתית זאת מהוות אגודות הצדקה הגדולות, שהבולטות שבהן הינן אלצל'אח, אלמג'מע אל'אסלאמי ואגודת אלפל'אח. אגודות הצדקה של חמאס מפעילות מוסדות חברתיים, רפואיים, חינוכיים ודתיים הזקוקים לשם התנהלותם השוטפת לסכומי כסף גדולים. פעילותם מנוצלת הן לחיזוק כוחה הפוליטי של חמאס והן להגברת התודעה הדתית בקרב האוכלוסייה¹.

¹ לאחרונה החלו פעילים של אגודות הצדקה ברצועה, המזוהות עם חמאס לחלק כספי סיוע ושוברי קנייה לתושבים בתוך המסגדים. זאת על מנת לאלץ את הציבור להגיע לתפילות במסגדים הנשלטים על ידי חמאס. תופעת זאת נפוצה גם בקרב אגודות צדקה ומסגדים המזוהים עם הג'האד האסלאמי בפלסטין.

מימין: מסיבת סיום של מרכז לשינון הקוראן מטעם אלמג'מע אלאסלאמי כשברקע פוסטרים של שיח' יאסין ושל רעולי פנים (התמונה מאתר אלמג'מע אלאסלאמי). משמאל: השיח' יאסין ולצידו עבד אלעזיז אלרנטיסי, שני מנהיגי חמאס, שנהרגו בסיכולים ממוקדים ע"י ישראל, המוצגים כמייסדי אלמג'מע אלאסלאמי (אתר אלמג'מע אלאסלאמי, 28 באוקטובר).

3. בשנים האחרונות הצטמצם היקף הסיוע המגיע מקרנות ומאגודות בחו"ל והדבר פגע במקורות המימון של מערך ה"דעוה" של חמאס. אולם למרות זאת, ולמרות הטענות על המצב הכלכלי הקשה ברצועת עזה, מאז השתלטה חמאס על הרצועה **לא ניכר שינוי מהותי בהיקף פעילות אגודות הצדקה השונות**. הדבר הומחש היטב במהלך חודש רמצי'אן האחרון (ספטמבר 2008) ובעיד אל פטר המסיים את צום הרמצי'אן. במהלך תקופה זאת קיימו אגודות הצדקה פעילות אנטנסיבית, שעלותה רבה, כבשנים עברו: חלוקת חבילות, בגדים ומתנות; הענקת קצבאות לנוקקים; מימון ארוחות שבירת צום קיבוציות במסגדים ועוד.

מימין: סעודת שבירת צום קבוצתית באחד המסגדים בעזה בחודש רמצי'אן האחרון. משמאל: חלוקת כספים בעזה במהלך חודש רמצי'אן האחרון ע"י אגודת אלפלאח

4. פעילותן של אגודות הצדקה במהלך חודש רמז'אן התבצעה **בשיתוף פעולה עם ממשל חמאס**, תוך הפיכתן למעשה למעין "**דעוה**" **ממוסדת**. חלק מפעילות זאת נתמכה, כמקובל, ע"י כספי תרומות המגיעים מחו"ל וחלקה, להערכתנו, מומן ע"י ממשל חמאס באמצעות כספים המוברחים לרצועה דרך המנהרות. המערך האזרחי של חמאס, שבשנים עברו פעל כחלופה לשלטון הרשות הפלסטינית- **והוא עודנו ממשיך** לפעול כך ביהודה ושומרון- **הפך איפה תחת שלטון חמאס ברצועה לזרוע ממשלית דה-פאקטו**. **זרוע זאת, הפרוסה היטב בקרב האוכלוסייה, ומקיימת מנגנון בירוקרטי משלה, יוצרת עבור חמאס "רשת ביטחון" חברתית, ובו בזמן מרחיבה ומעמיקה את התמיכה הציבורית- פוליטית בממשל חמאס**.

5. דגם זה של **פעילות ממוסדת** של מערך ה"דעוה" ברצועת עזה עומד **בניגוד מוחלט** לאופי פעילותו ביהודה ושומרון, שם מהווה התשתית האזרחית של חמאס **מוקד אופוזיציוני מובהק לשלטון הרשות הפלסטינית**. מסיבה זאת, מהווים אגודות הצדקה, המסגדים, מוסדות חינוך ומוסדות כלכליים של חמאס **יעד מרכזי** לפעילות שרותי הביטחון הפלסטינים, הפועלים ביהודה ושומרון (ובימים אלו ממקדים פעילותם במחוז חברון). זאת על מנת לפגוע בבסיס כוחה של חמאס בקרב האוכלוסייה ולמנוע הישנות התסריט של השתלטות חמאס על רצועת עזה.

6. עיון באתרי אינטרנט של אגודות הצדקה הגדולות הפועלות ברצועת עזה מעלה כי הן **ממשיכות להסתייע בכספי תרומות המגיעות מקרנות אסלאמיות ברחבי העולם**, כולל מאלו הנכללים ב"קואליציית הצדקה"². קרנות אסלאמיות אלו, באמצעות כספי התרומות מסייעות איפא באופן מובהק לביסוסו של ממשל חמאס בעזה המסתייע ב"דעוה" הממוסדת. לעומת זאת, כספי התרומות המועברים למוסדות חמאס ביהודה ושומרון מסייעים **לחיזוקה של האופוזיציה החמאסית** המצויה עתה במאבק עז עם הרשות הפלסטינית.

תנועת חמאס עורכת קבלת פנים לרמז'אן טנבורה, יו"ר אגודת הצדקה אלפלאח, לאחר שחזר ממסע גיוס כספים שנמשך שמונה חודשים במדינות המפרץ. בטקס נכחו גם בכירים בממשל חמאס.

² "קואליציית הצדקה" ארגון גג המאגד למעלה מ-50 קרנות אסלאמיות ברחבי העולם. פרוט ראו לקט מידע: "המלחמה בכספי טרור: שר הביטחון אהוד ברק חתם על צו המוציא אל מחוץ לחוק 36 קרנות אסלאמיות ברחבי העולם, הממשיכות ל"קואליציית הצדקה". הקרנות הללו הינן חלק ממערך עולמי המגייס ומעביר כספים עבור מוסדות חמאס בשטחים. כספים אלו מסייעים לחמאס לבנות עצמה כחלופה לרשות הפלסטינית ולקיים מערכת התומכת בטרור" (14 ביולי 2008).

מערך ה"דעוה" ברצועה בעידן שלטון חמאס

7. גם לאחר שתפסה חמאס את השלטון ברצועת עזה (יוני 2007) לא הסתיים תפקידו של מערך ה"דעוה" ולא חל פיחות בכוחם ובמעמדם של ארגוני הצדקה. נהפוך הוא: תחת שלטון חמאס הפך מערך ה"דעוה" ל**נדבך מרכזי** עליו נשען ממשל החמאס ובו הוא מסתייע להענקת חלק ניכר מהשירותים החברתיים לאוכלוסייה, שמשרדי הממשלה של ממשל הניה מתקשים לספק.

8. תחת שלטון חמאס ממשיכים מוסדות ה"דעוה" ברצועה **לפתח את רשת החינוך העצמאית שלהם** במקביל למאמצי חמאס להעמיק השפעתה על רשת החינוך הממלכתית. באמצעות מוסדות החינוך של ה"דעוה" מוטמעים בקרב הדור הצעיר האידיאולוגיה האסלאמית- רדיקלית של חמאס וערכי ההתנגדות (הטרור) והשנאה לישראל ולמערב. הדבר נעשה בגני ילדים ובבתי ספר בעידוד ממשל חמאס. במסגרת הפעילות ה"חינוכית" מפעילים מוסדות חמאס **מחנות קיץ** לילדים ובני נוער בהם מוטמעת האידיאולוגיה של חמאס וכמו כן הם עוברים אימונים סמי- צבאיים. רבים מהמחנות בקיץ האחרון מומנו ע"י "קואליציית הצדקה", אשר 36 מהקרנות והארגונים השותפים בה הוצאו לאחרונה בישראל מחוץ לחוק. באתר האינטרנט של "קואליציית הצדקה" דווח כי בקיץ האחרון (יולי 2008) כי היא נתנה חסותה ליותר ממאה מחנות קיץ ברצועת עזה.³

תמונות ממחנות קיץ שהופעלו ע"י מערך ה"דעוה" של חמאס בקיץ האחרון. מימין: קבוצת השהיד אסמאעיל אבו שוב, מראשי חמאס ברצועה, שנהרג ע"י ישראל בסיכול ממוקד (אוגוסט 2003). הקבוצה השתייכה למחנה קיץ המופעל ע"י האגודה האסלאמית של חמאס.⁴ באמצע: ראש ממשל חמאס אסמאעיל הניה מבקר במחנה קיץ בח'אן יונס. משמאל: מחנה קיץ שהופעל ע"י אגודת דאר אלקראן של חמאס בו משננים נערים ונערות את הקוראן.

³ פרטים נוספים על מחנות הקיץ הללו ראו לקט מידע: "במחנות הקיץ המתקיימים ברצועת עזה מוטמעים בקרב בני הדור הצעיר אידיאולוגיה אסלאמית- רדיקלית ותרבות הטרור של חמאס ושאר הארגונים. בכמה מחנות עוברים הצעירים אמונים צבאיים כחלק מההכשרה לקראת הצטרפותם בעתיד לשורות ארגוני הטרור." (21 באוגוסט 2008).

http://www.terrorism-info.org.il/malam_multimedia/Hebrew/heb_n/html/hamas_004.htm

⁴ **האגודה האסלאמית** (אלג'מעיה אלאסלאמיה) מהווה מוסד חשוב של חמאס ברצועת עזה. בראשה עומד **ד"ר שיח' אחמד בחר**, סגן יו"ר הפרלמנט הפלסטיני מטעם חמאס והמיועד מטעמה לשמש כנשיא לאחר תום כהונת אסו מאזן, אם לא תערכנה בחירות. האגודה עוסקת באינדוקטרינציה בקרב בני נוער והיא מפעילה רשת גדולה של גני ילדים. משרדי האגודה נסגרו ע"י הרשות הפלסטינית בתחילת 2002 אך היא המשיכה לפעול תוך הסתמכות על תרומות מקרנות אסלאמיות בחו"ל.

**עידוד הילדים להצטרף לחמאס ולזרוע הצבאית- טרוריסטית
שלו לכשיגדלו (מתוך כתבה של ערוץ 10, שהופיעה באתר
עיתון הארץ, 29 ביולי 2008)**

הילדים נשאלים "מי הצבא שלכם?" ועונים: "גדודי עז אלדין] אלקסאם⁵ [הזרוע הצבאית- הטרוריסטית של החמאס].

הילדים נשאלים "מי התנועה שלכם?" ועונים: "חמאס".

ילד המשתתף במחנות הקיץ של חמאס עונה לשאלה "מה אתה רוצה להיות שתגדל?": "אני רוצה להיות איש צבא, לוחם ג'האד, כדי לשחרר את האדמה הזו, שכן אדמה זו שלנו ולא של אחרים".

9. על טיבו של ה"חינוך" הניתן בגן הילדים ניתן ללמוד מטקס מסיבת סיום של מחזור 29 של גני ילדים המשתייכים לאגודת **אלמג'מע אלסלאמי**, אחת מאגודות הצדקה הגדולות של חמאס⁶. בטקס שנערך ב- 31 במאי 2007 ושודר בטלוויזיית אלאקצא של חמאס, צעדו ילדים לובשי מדים, כמה מהם רעולי פנים, נושאים רובים מפלסטיק וחרבות. הילדים ביצעו תרגילי לחימה, קפיצות, זחילות והנפת חרבות. ברקע נשמע שיר הלל לחמאס בו נאמר כי "איש חמאס אינו ירא מהמוות". בטקס קרא אחד הילדים: "מהי הדרך שלכם" והילדים ענו: "הג'האד"; "מהי השאיפה הגדולה ביותר שלכם?" והילדים ענו: "חמאס"; "מהו הצבא שלכם?" והילדים ענו:

⁵ גם במחנות הג'האד האסלאמי בפלסטין מוטמעים בקרב הילדים והילדות מסרים בזכות התמיכה בפעילות הטרור של הארגון. כך למשל פרסמה סוכנות אי.פי (31 ביולי 2008) צילום של בנות המשתתפות במחנה קיץ של הג'האד האסלאמי בפלסטין נושאות דגם של רקטת "קדס" אותה משגר הארגון לעבר יישובי הנגב המערבי.

⁶ **אלמג'מע אלסלאמי** הוקמה ב- 1973 ע"י השיח' אחמד יאסין, שבסוף שנות ה-80 ייסד את חמאס. האגודה עוסקת בפעילות "חינוכית" וחברתית ובהטפה לאסלאם רדיקלי. אגודה זו שימשה בסיס תמיכה לחמאס לאחר הקמתה. כיום היא מפעילה שירותים דתיים, "תרבותיים", בריאותיים וחינוכיים. בין השאר היא מפעילה גני ילדים בהם לומדים כ- 800 ילדים ובית ספר בו לומדים מאות תלמידים.

"[גדודי עד אלדין] אלקסאם". תמונות דומות פורסמו גם בטקס סיום שנערך בגן ילדים בשנת 2001.⁷

תמונות מטקס מסיבת סיום של גני ילדים, שערכה אגודת אלמג'מע אלסלאמי (ערוץ אלאקצא של חמאס, 31 במאי 2007)

10. זאת ועוד, אגודות הצדקה של מערך ה"דעוה" אפשרו לממשל החמאס לטרפד שביתה שהכריזו עובדי השירות הרפואי ואיגוד עובדי מקצועות הבריאות ברצועה החל מה- 30 באוגוסט 2008. כמענה לשביתה תוגברו המרפאות והמרכזים הרפואיים של אגודות הצדקה המגישים שירותים באיכות גבוהה יחסית, בטענה כי מדובר בשביתה פוליטית המקבלת עידוד מהרשות הפלסטינית בראמאללה.

11. על מנת לאפשר תפקודו רחב ההיקף של מערך ה"דעוה" מסייע ממשל חמאס במימונו (בין השאר, להערכתנו, תוך הסתייעות בכספים המוברחים לרצועה דרך מערכת המנהרות). לתקציבים שממשל חמאס מעביר למערך ה"דעוה", נוספים כספי התרומות המגיעים מחו"ל. כל אלו מאפשרים למוסדות חמאס להמשיך ולתפקד באופן שוטף ולעיתים אף להגדיל היקף פעילות (למשל, אגודת אלפלאח). זאת למרות המצב הכלכלי הקשה ברצועה ולמרות צמצום חלק ממקורות המימון של הקרנות האסלאמיות.

מימין: פרויקט הפעלה של צוות רפואי במימון קואליציית הצדקה (אתר האגודה אלמג'מע אלסלאמי, 28 באוקטובר 2008). משמאל: תרומות שהגיעו מועדת הצדקה האסלאמית לסיוע לעם הפלסטיני- ירדן. אגודה זו הינה אחת מ-36 האגודות המשתייכות לקואליציית הצדקה שהוצאו בישראל מחוץ לחוק, בשל היותן חלק ממערך אסוף הכספים של חמאס (אתר אגודת אלפלאח, 29 באוקטובר 2008).

⁷ מידע על הטקסים הללו וסרטון המתעד את הטקס במאי 2007 ניתן למצוא בלקט המידע: "הטמעת ערכי האסלאם הדיקלי ותרבות המאבק והטרור נגד ישראל בקרב ילדי הגן" http://www.terrorism-info.org.il/malam_multimedia/Hebrew/heb_n/html/islam_assimilation.htm

מימין: מצרכים וציוד, שניתנו כתרומה ע"י ארגון CBSP, הצרפתי אשר הוכרז בישראל כארגון טרור בשל התרומות שהוא מעביר לתשתית ה"דעוה" של חמאס (אתר אלצלחה, 29 באוקטובר, 2008).⁸ משמאל: תרומות המגיעות מאינטרפאל, הקרן הייעודית של חמאס בבריטניה, אחד מהארגונים החשובים הפועלים במסגרת "קואליציית הצדקה" (אתר אלצלחה, 29 באוקטובר, 2008).

פעילות ה"דעוה" ברצועה במהלך חודש רמצי'אן

12. חודש רמצי'אן הינו תקופה בה מידי שנה מתבצעת פעילות אינטנסיבית של מערך ה"דעוה" בקרב האוכלוסייה, תוך הוצאה לפועל של פרויקטים ייחודים שעלותם גבוהה. המאפיין הבולט בפעילות שהתבצעה ברצועת עזה בחודש רמצי'אן האחרון (ספטמבר 2008), היה **ההיקף הנרחב** של פעילות מוסדות ועמותות של חמאס, בשיתוף פעולה עם ממשל חמאס, בחלוקת ברצועה.

13. להלן כמה דוגמאות לפעילות הענפה שקיימו מוסדות אזרחיים של החמאס ופעילי חמאס במהלך חודש רמצי'אן של שנת 2008:

א. **8 בספטמבר** - אגודת הצדקה **אלפלחה** חילקה סיוע כספי בסך של כ- 50 אלף דולר ליתומים ולעניים.

ב. **13 בספטמבר** - **ועדת הסיוע הכללית** חמאס, חילקה כסף ל-2,000 סטודנטים הלומדים באוניברסיטאות ברצועה.⁹

ג. **20 בספטמבר** - חברי **סיעת השינוי והרפורמה** בפרלמנט מטעם חמאס חילקו 100 חבילות מזון באזורי מחנה פליטים אלשאטי ושיח' רצ'ואן.

ד. **23 בספטמבר** - **מוסד אלשהיד** החל בחלוקת סיוע כספי (\$50 למשפחה) ובגדים ל- 500 משפחות נזקקות ברצועה.

ה. **28 בספטמבר** - **אגודת נור אלמערפה** חילקה סיוע כספי והומאניטארי ל-1,200 משפחות נזקקות.

ו. **28 בספטמבר** - **אגודת אלרחמה לצדקה** חילקה סלי מזון, סיוע כספי ל-960 נזקקים.

⁸ במהלך פעילות צה"ל ביהודה ושומרון נמצאו מסמכי שלל רבים המעידים על סיוע הכספי שהארגון CBSP מגיש לתשתית האזרחית של חמאס ביהודה ושומרון.

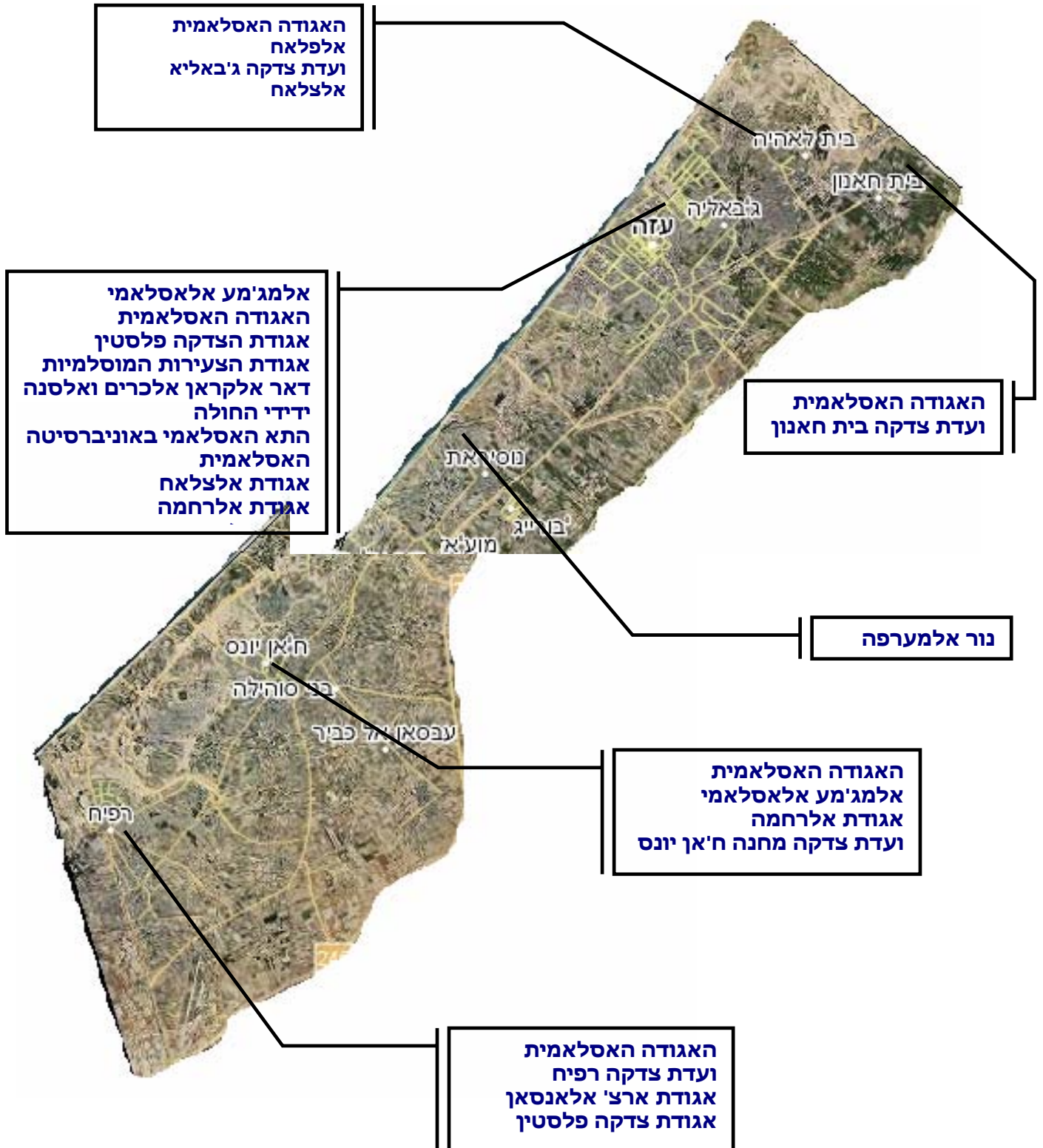
⁹ יתכן והכונה לגוף בשם **ועדת החירום והסיוע** של חמאס. גוף זה התגייס לאחרונה לסייע לנפגעי השיטפונות בצפון הרצועה בנוסף לפעילות הממשלה הפלסטינית.

14. דוגמא ספציפית להיקף הנרחב של סיוע זה- ומכאן גם עלותו הגבוהה- ניתן למצוא בדין וחשבון שפרסמה אגודת הצדקה הגדולה **אלמגימע אלאסלאמי** (6 באוקטובר 2008) בו פירטה פעולות הסיוע במהלך חודש רמצי'אן: האגודה חילקה 1,000 סלי מזון, 300 שקי קמח, 400 מנות מזון ו- 5,000 פיתות; קיימה מאות ארוחות שבירת צום קבוצתיות במסגדים; חילקה שוברי קנייה בסכום של 100-200 ₪ כל אחד ל- 1,700 אנשים; חילקה סכומי כסף במזומן: 150 משפחות קיבלו סכום סיוע של \$150 כל אחת; 500 משפחות קיבלו סיוע של 100 – 200 ₪ כל אחת, 600 משפחות קיבלו 100 ₪ כל אחת לקניית ביגוד ו- 2,000 יתומים קיבלו חצי מיליון דולר. על פי הדו"ח, התורמים העיקריים לפעילות האגודה היו "**קואליציית הצדקה**", מוסד השיח' עיד בן מחמד אלת'אני מקטר, הקרן העולמית לנוער אסלאמי, אגודת הצדקה לסיוע באמירויות, איחוד הרופאים הערבים (מצרים) וארגונים נוספים.

15. שמות האגודות והגופים במערך ה"דעוה", שפעילותם בלטה במהלך חודש רמצי'אן, ופריסתם ברחבי רצועת עזה, ראו מפה.

נספח א'

אגודות צדקה מערך ה"דעוה" ברצועה שפעילותן בלטה במהלך חודש רמז'אן 2008

נספח ב'

מאפייני מערך ה"דעוה" של חמאס בשטחים

16. תנועת חמאס בשטחים מקיימת **תשתית ענפה של מוסדות אזרחיים (מערך ה"דעוה")**, שבמרכזה עומדות אגודות הצדקה. מערך זה ממלא שתי מטרות בסיסיות:

א. **סיוע לאוכלוסייה** בתחומי החינוך, הסעד, הבריאות, שרותי דת ומגוון תחומים נוספים, תוך ניצול חולשתה ואוזלת ידה של הרשות הפלסטינית המופקדת על מתן שירותים בתחומים הללו. זאת **על מנת לזכות בתמיכת האוכלוסייה, לחזק מעמדה הפוליטי של חמאס ולהגביר את כושר עמידתה בעימות האלים נגד ישראל** (בדגש על קהלי יעד בעלי אופי אסלאמי, שמהם באים תומכי חמאס).

ב. **מעטפת תומכת חמאס ותומכת טרור זאת באמצעות:**

(1) **סיוע לפעילים מבצעיים של חמאס ולבני משפחותיהם** ("שהידים", לרבות מתאבדים, עצורים, מבוקשים ופצועים). זאת הן ע"י הגשת סיוע ישיר (כספים) והן באמצעות סיוע עקיף (בריאות, רווחה, חינוך, דת וכו').

(2) **חינוך, הטפה והסתה לטרור ולשנאה כלפי ישראל (והמערב)** והפצת מסרים אסלאמיים קיצוניים. זאת באמצעות הפעלת מערכת חינוך עצמאית; רכישת השפעה על **המסגדים** בשטחי הרשות הפלסטינית; הפצת פרסומים והטמעת מסרים בקרב החברה הפלסטינית במגוון שיטות (פוסטרים, חוברות, עלונים וכו').

(3) **סיוע לפעילותה השוטפת של תנועת חמאס בשטחים בכל התחומים:** מימון פעילותה הפוליטית של חמאס; הפעלת מערך תקשורת, הסברה ותעמולה; ניתוב כספי תרומות מחו"ל לחמאס (הן ממדינות ערב והן ממדינות המערב); מתן שירותים פיננסיים, ולעיתים אף "זליגת" כספים לשם סיוע למערכת הטרוריסטית-מבצעית של חמאס.

(4) **סיוע לפעילי חמאס** בשטחים (לרבות פעילים הקשורים למערכת המבצעית שלה. זאת ע"י יצירת משרות ותעסוקה עבורם ולעיתים אף עבור בני משפחותיהם) במסגרת אגודות הצדקה והמוסדות הרבים המהווים את התשתית האזרחית של החמאס. בכך ניתן **מסווה חוקי לפעילותם בחמאס** (כולל מול הרשות, לה כפופים על פי החוק, חלק ממוסדות ה"דעוה").

17. הרשות הפלסטינית **מודעת היטב** להיקפה, לעומקה ולמשמעויותיה הפוליטיות של התשתית האזרחית המטופחת ע"י חמאס. תשתית זאת כוללת אגודת וועדות צדקה, מוסדות חינוך (גני ילדים, בתי ספר), מוסדות בריאות (בתי חולים, מרפאות), מסגדים, איגודי נשים ופועלים, קבוצות ספורט ומוסדות פיננסיים. כל אלו מחזקים את אחיזתה של חמאס בקרב האוכלוסייה על חשבון הרשות ומסייעים להיווצרות של ישות חמאסית שתשמש חלופה אסלאמית אפשרית לרשות הפלסטינית. **ישות כזאת בשליטת חמאס קמה הלכה למעשה ברצועת עזה בעקבות השתלטות חמאס על הרצועה ב-13 ביוני 2007.**

18. הרשות הפלסטינית עשתה בעבר מספר ניסיונות להטיל פיקוח על התשתית האזרחית של חמאס. אולם **בשל החשש להיקלע לעימות חזיתי עם חמאס לא היו מהלכי הרשות אפקטיביים לאורך זמן ופעילותה שבה ודעכה לאחר התחלה נמרצת**. בשנה האחרונה עושה ממשלתו של סלאם פיאצ' מאמץ ניכר להעמיד את מוסדות ה"דעוה" ביהודה ושומרון תחת פיקוח הרשות הפלסטינית תוך החלשת אחיזתה של חמאס. מאמץ זה עדיין נמצא בעיצומו כחלק מהפעילות הביטחונית של הרשות, המתבצעת בימים אלה במחוז חברון.

19. מימונה של התשתית האזרחית של חמאס **מצריך משאבים כספיים רבים, אותם מגייסת חמאס מקרנות צדקה אסלאמיות בחו"ל, וביניהן קרנות ייעודיות של התנועה הפועלות בעולם הערבי ובמדינות המערב**. הקרנות הללו, מעבירות לכאורה תרומות לאוכלוסיה הפלסטינית עבור פעילות בעלת אופי חברתי, חינוכי, דתי והומניטארי. בפועל הן **מסייעות להתחזקות כוחה של חמאס**, הבונה עצמה כחלופה אסלאמית קיצונית לרשות הפלסטינית. לפיכך החלו מדינות המערב בשנים האחרונות לנקוט נגדן צעדים משפטיים ובכמה מקרים אף הביאו לסגירתן (למשל, סגירתן של קרן האדמה הקדושה בארה"ב נגדה עדיין מתקיימים שם הליכים משפטיים, וקרן אלאקצא בגרמניה). אולם העברת כספים ע"י קרנות מחו"ל לרצועת עזה וליהודה ושומרון **עודנה נמשכת**, כשבולטת במיוחד פעילותן של הקרנות הפועלות במסגרת "קואליציית הצדקה".